

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОЛОДІ: СУТНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Петіна О. М., асп.

Кіровоградський національний технічний університет
alexandra_petina@mail.ru

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Підвищена увага до інновацій та інноваційного потенціалу продиктована самим життям сучасного суспільства, адже втілення інноваційних процесів в нових продуктах і новій техніці є основою його соціально-економічного розвитку. Практика останніх десятиліть переконливо доводить, що у швидко змінюваному світі стратегічні переваги будуть у тих держав, які зможуть ефективно накопичувати і продуктивно використовувати людський капітал, а також інноваційний потенціал, основним носієм якого є молодь.

Тема комплексного дослідження інноваційного потенціалу молоді в Україні мало розкрита, проте соціально-економічні проблеми молоді, її ціннісні орієнтації та молодіжний сегмент ринку праці висвітлені у працях О. А. Грішної, Є. І. Головахи, О. І. Вишняк, Е. М. Лібанової, І. С. Кравченко, Н. А. Свиридової, І. Л. Демченко, В. В. Онікієнко та ін.

Мета дослідження. Розкрити сутність та особливості інноваційного потенціалу молоді, а також визначити основні труднощі його розвитку.

Основний матеріал. Варто відмітити, що найважливішою перешкодою у становленні інноваційної економіки України є обмежені можливості забезпечення прояву інноваційної активності найманих працівників підприємств та організацій [2, с. 149]. Немає сумнівів, що саме молодь як найбільш активна складова громадянського

суспільства здатна до прояву інноваційної активності: молоді люди краще пристосовані до впровадження інноваційних проектів і технологій у різних сферах, вони є генератором принципово нових знань та ідей, мобільні і повні сил. Якщо скласти портрет молодих людей, зайнятих в інноваційних сферах, то це, в першу чергу, молодь з активною життєвою позицією, непереборним прагненням самовдосконалюватися, створювати і впроваджувати щось нове в різні сфери діяльності з метою перетворення або вдосконалення навколишньої реальності і, по-друге, це просто молодь, що має амбіції.

На основі аналізу зарубіжних наукових джерел, присвячених характеристиці інноваційного типу особистості, доцільно виділити такі його домінуючі риси [5, с. 38–39]: відкритість до експериментів, інновацій та змін; визнання різних точок зору, повага гідності інших людей незалежно від статусної позиції; потреба в змінах, уміння піти від влади традицій); впевненість і здатність долати життєві перешкоди, планування майбутніх дій для досягнення поставлених цілей; системний і прогностичний підхід до відбору і організації нововведень; почуття справедливості щодо винагороди за здійснену працю, здатність визначати допустимий ступінь ризику; наявність творчого мислення, здатність знаходити ідеї та можливості їх оптимальної реалізації; висока цінність освіти, розвинена здатність до рефлексії та самоаналізу.

Цілком очевидно, що найбільшою мірою вищевказаним характеристикам і рисам інноваційного типу особистості відповідає молодь. Недостатність життєвого досвіду, відкритість молодих людей до всього нового пояснюється «експериментальним характером орієнтації в період молодості...готовністю до ризикованих дій» [3, с. 64]. Таким чином, інноваційний потенціал молоді можна розглядати як готовність проектувати зміни

у сфері думки і трудової діяльності, що мають на меті зміни дійсних обставин життя людей.

Пропонуємо визначати інноваційний потенціал молоді як соціально-економічну категорію, що виступає компонентою трудового потенціалу молоді та передбачає наявність комплексу специфічних характеристик, внутрішніх можливостей і здібностей молодих людей, а також новаторських поглядів на вирішення актуальних проблем та завдань, що в свою чергу дозволяє молоді займатися інноваційною діяльністю і функціонувати в сучасному суспільстві.

Але, не можна не зважати на те, що у процесі професійного становлення молодим людям доводиться долати значні перешкоди: складність пошуку роботи, процес адаптації до неї; перепрофілювання; загроза безробіття або ж реальний статус безробітного; мотиваційна неготовність молоді на відповідному рівні виконувати свої професійні обов'язки. Одним із найважчих психологічних випробувань для молодих спеціалістів є труднощі з працевлаштуванням безпосередньо після закінчення ВНЗ [1, с. 340].

Останнім часом відзначено, що більшість вітчизняної молоді не прагне займатися науково-дослідною та винахідницькою діяльністю, оскільки це малооплачувана і трудомістка робота. Бажання заробляти більше штовхає молодих людей у бізнес. Як наслідок, такі професії, як вчений і винахідник сприймаються поки що як непопулярні і неуспішні.

Ступінь модернізації економік провідних країн світу, а також активний процес технологічної глобалізації, створюють необхідні умови для розвитку інноваційних проектів. Держава повинна ставити перед собою завдання розвивати стійкий інтерес і мотивувати студентів, молодих вчених, дослідників, винахідників активно займатися

інноваційним проектами. Однак на практиці у молоді немає особливого вибору роботи. І замість того, щоб удосконалювати свій трудовий потенціал, їм доводиться заробляти на життя, часто влаштовуючись працювати не за набутою професією. У цих умовах інноваційний потенціал молоді використовується неефективно.

Висновки та пропозиції. Підбиваючи підсумки, сформулюємо перелік основних проблем, що заважають розвитку інноваційного потенціалу молоді:

- молодіжний контингент в Україні наразі є демографічно неоднорідним, оскільки об'єднує групи населення у доволі широкому віковому діапазоні – від підліткових (15–17 років) та постпідліткових (18–19 років) до значно більш досвідчених і зрілих у віковому й соціальному відношенні осіб, яким уже за 30, спостерігається «старіння» молодіжного контингенту [4, с. 12];
- невисока якість професійної підготовки та невідповідність структури підготовки фахівців вимогам ринку праці, що зумовлює серйозні труднощі в працевлаштуванні;
- недостатньо поширена в Україні практика використання самоосвіти та вдосконалення знань і навичок;
- міграція української молоді до більш розвинених країн з метою отримати високоякісну освіту у закордонних навчальних закладах, що дозволяє підвищити конкурентоспроможність на ринку праці;
- відсутність ефективної законодавчої бази державної молодіжної політики;
- відсутність виділення цільових коштів на фінансування молодіжної політики та залучення матеріальних і фінансових ресурсів підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, зацікавлених у роботі з

молоддю;

- не використовується міжнародний досвід у реалізації державної молодіжної політики;
- відсутність мотивації молодих людей до активної участі в суспільному житті та інноваційній діяльності.

Шлях до реалізації інноваційного потенціалу молоді бачимо в широкому її залученні до соціального та економічного проектування як способу її самореалізації та зустрічно – до освоєння суспільством інноваційності молоді у формі реалізації науково-дослідних проектів.

Список використаних джерел:

1. Інтелектуально-інноваційний розвиток регіону в контексті євроінтеграції / НАН України. Інститут регіональних досліджень ; наук. ред. Л. К. Семів. – Львів, 2009. – 483 с.
2. Інноваційна праця: діагностика проблем, важелі активізації : монографія / М. В. Семикіна, С. Р. Пасека та ін. / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. В. Семикіної. – Черкаси: Видавництво «МАКЛАУТ», 2012. – 320 с.
3. Луков В. А. Теории молодежи: апология их неисчерпаемости // Знание. Понимание. Умение, 2009. – № 2. – С. 58–65.
4. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / За ред. Е. М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 248 с.
5. Шевченко В. Н. Инновационная личность как социальный тип // Научные ведомости БелГУ. Сер. Философия. Социология. Право, 2010. – № 11, Т. 2. – С. 37–51.